

ปัจฉิมา ภาณุโณ . กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2560.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) พัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 15 คน และเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบ
เชิงยืนยันจากตัวอย่างผู้บริหารและครูในเขตตรวจราชการที่ 13 จำนวน 490 คน 2) ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อ
ความเป็นพลเมืองของนักเรียน เก็บข้อมูลจากตัวอย่าง ผู้บริหารและครูในเขตตรวจราชการที่ 13 จำนวน 350 คน
3) ศึกษากระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน เก็บข้อมูลจากตัวอย่าง ผู้บริหาร
ครู คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 30 คน และ4) สังเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของ
นักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้
แบบตรวจสอบตัวบ่งชี้ แบบสอบถามการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม
ความเป็นพลเมืองของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง การวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus

ผลการวิจัยพบว่า

1) ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของนักเรียน มี 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นพลเมือง
ของนักเรียนมี 3 ด้าน 74 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ ด้านพฤติกรรม และด้านการจัดการศึกษาเพื่อ
ความเป็นพลเมืองของนักเรียนมี 3 ด้าน 38 ตัวบ่งชี้ คือ การบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนรู้มี 4 ด้าน 29 ตัวบ่งชี้
หลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมือง มี 5 ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้และการประเมินผล มี 4 ตัวบ่งชี้
ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสอดคล้องกลมกลืนกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองนักเรียนและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็น
พลเมืองของนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ โรงเรียน
ไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) 3) การศึกษารายกรณีกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของ
นักเรียนในโรงเรียน พบว่า แนวคิดหรือวิธีปฏิบัติสำคัญที่เป็นกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง
ของนักเรียนประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การสร้างข้อตกลงร่วมกัน การฝึกอบรมบุคลากร การจัดทำคู่มือ/หลักสูตร
การลงมือปฏิบัติ การนิเทศติดตาม และการประเมินผล และ 4) การสังเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความเป็น
พลเมืองของนักเรียนได้ กระบวนการจัดการศึกษา GAPMASA 7 ขั้นตอน คือ (1) การรับนโยบาย (Get Policy) (2)
ข้อตกลงร่วมกัน (Agreed together) (3) การฝึกอบรมบุคลากร (Personnel Training) (4) การจัดทำคู่มือ/หลักสูตร
(Manual Preparation) (5) การลงมือปฏิบัติ (Action) (6) การนิเทศติดตาม (Supervision) และ (7) การประเมินผล
(Assessment)

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการศึกษา ความเป็นพลเมืองของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา รูปแบบ GAPMASA

..... (อาจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... (อาจารย์ ดร.รสวลีย์ อักษรวงศ์) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ เอกะภา

24 ต.ค. 2560

